

ONDERWIJSQUIZ :

De school geeft leerlingen kennis en vaardigheden mee waarmee ze als volwassenen aan de slag kunnen. Wanneer een samenleving mannen en vrouwen heel verschillende rollen toekent, zit dat verschil ook in het onderwijs ingebed. Doe de quiz en zoek uit waar de verschillen zaten.

1. Vanaf 1850 konden jongens secundair onderwijs volgen in staatsscholen ('officieel onderwijs'). Waarom kwamen die scholen er alleen voor jongens?

- a. Secundair onderwijs was voor kinderen met welgestelde ouders. De meisjes uit dat milieu zouden later niet gaan werken, dus de overheid vond het niet interessant om in hun onderwijs te investeren.
- b. Officieel secundair onderwijs voor meisjes bestond al lang. De overheid vond goed onderwijs voor meisjes belangrijk, omdat zij nieuwe generaties burgers zouden grootbrengen.
- c. Meisjes konden zich wel degelijk in deze scholen inschrijven, alleen gebeurde dat in de praktijk niet.

2. In 1864 startte Isabelle Gatti de Gamond (1839-1905) in Brussel met een nieuw type meisjesschool. In boeken over vrouwengeschiedenis wordt vaak naar die school verwezen. Waarom?

- a. Er werd geen godsdienst gegeven, wat zeker in een meisjesschool ongehoord was.
- b. De kwaliteit van het onderwijs was erg goed en meisjes kregen een emancipatorische boodschap mee.
- c. De school was zeer duur, er kwam protest van de arbeidersbeweging tegen het elitaire karakter ervan.

3. In 1881 richtte de overheid een reeks meisjesscholen op voor lager secundair onderwijs. Een vergelijking van het lesprogramma met dat van de jongensscholen (ontstaan in 1850) toont:

- a. dat meisjes en jongens in staatsscholen exact hetzelfde onderwijs kregen.
- b. dat meisjes vooral huishoudkunde kregen en de jongens een volwaardig programma.
- c. dat er globaal dezelfde vakken werden gegeven, maar dat de leerstof voor meisjes iets lichter was.

4. Op welke verschillen stuitten jongens en meisjes die eind 19de - begin 20ste eeuw technisch of beroepsonderwijs volgden?

- a. In Vlaanderen (veel vrouwen in de textielnijverheid) was het meisjesonderwijs beter dan dat voor jongens. In Wallonië (vooral mannen in de zware industrie) was dat omgekeerd.
- b. Bij de meisjes lag de focus op handwerk en huishoudelijke taken. Bij de jongens op de noden van de industrie en technologische vernieuwing.
- c. In het technisch en beroepsonderwijs waren er veel minder verschillen dan in het algemeen vormend onderwijs.

5. Hoeveel gemengde middelbare scholen bestonden er in 1900?

- a. Geen, middelbare scholen waren nooit gemengd.
- b. Er waren redelijk wat gemengde scholen in het officiële net, maar geen enkele aan katholieke kant.
- c. Vier: twee in Brussel, één in Antwerpen en één in Luik.

6. In 1880-1882 lieten de universiteiten van Brussel, Luik en Gent meisjesstudenten toe. De Leuvense universiteit volgde pas in 1920. Hoe gingen universiteiten met de studentes om?

- a. Meisjes waren alleen welkom in 'vrouwelijke' richtingen, farmacie bijvoorbeeld.
- b. Er waren geen speciale regels, alle studenten werden als volwassen beschouwd.
- c. Meisjes konden alle richtingen volgen, maar werden zoveel mogelijk gescheiden gehouden van de jongens.

7. In 1914 werd de leerplicht voor het lager onderwijs ingevoerd. Voor wie gold die?

- a. Voor alle jongens en meisjes
- b. Voor jongens en meisjes uit meer gegoede milieus
- c. Enkel voor jongens

8. In 1922 werd de leerplicht opgetrokken tot 14 jaar. Er kwam een 'vierde graad van het lager onderwijs', voor wie op 14 jaar zou stoppen met onderwijs. Hoe zagen de leerplannen eruit?

- a. De vierde graad was een echt vervolg op de lagere school, met vooral algemene vakken als wiskunde, taal en aardrijkskunde.
- b. Jongens konden kiezen tussen de richting landbouw, nijverheid en handel. Voor meisjes was er alleen huishoudkunde.
- c. De vierde graad wilde jongens en meisjes stimuleren om bediende te worden: er was maar één richting: handel en kantoor.

9. In 1925 organiseerde de overheid het hoger secundair onderwijs voor meisjes (algemeen vormend onderwijs, ASO). Welke van de drie uitspraken hieronder is niet juist?

- a. In het ASO waren de grootste ongelijkheden tussen jongens en meisjes nu verdwenen.
- b. Er was geen reden meer voor aparte jongens- en meisjesscholen, en dus werden alle ASO-scholen uit het officiële net in 1925 gemengd.
- c. Met een officieel diploma van het hoger secundair onderwijs, konden meisjes gemakkelijker naar de universiteit.

10. In 1976 besliste de Europese Gemeenschap dat vrouwen en mannen gelijke toegang tot de arbeidsmarkt moesten krijgen. Een gevolg voor het onderwijs was:

- a. Dat jongens en meisjes in de les handwerk voortaan hetzelfde moesten leren.
- b. Dat in het technisch en beroepsonderwijs álle richtingen open moesten staan voor jongens en voor meisjes.
- c. Dat er voortaan in elke school evenveel vrouwelijke als mannelijke leerkrachten moesten werken.

Antwoorden & feedback

Vraag 1

[A]: Omdat jongens wél een publieke rol zouden opnemen, vond de overheid het belangrijk dat hun onderwijs niet volledig in handen was van de privésector (het katholieke scholennet).

Vraag 2

[B]. De school daagde meisjes intellectueel uit, in plaats van hen vooral voor te bereiden op het huishouden. Onder de oud-leerlingen zijn best wat pioniersfiguren, bijvoorbeeld de eerste vrouw in het Parlement. (Het klopt dat er geen godsdienst werd gegeven, maar dat is minder belangrijk vanuit een perspectief van vrouwengeschiedenis).

Vraag 3

[C]. Er waren kleine verschillen. Meisjes kregen bijvoorbeeld wat minder wiskunde en wetenschappen. Vóór 1881 waren er alleen katholieke middelbare meisjesscholen en privé-pensionaten, en daar waren de verschillen met de jongens vaak veel groter.

Vraag 4

[B]. Het onderwijs van jongens was mee met de industriële revolutie, dat voor meisjes helemaal niet. In de fabriek werkten mannen daardoor veel vaker dan vrouwen als geschoold personeel (met hogere lonen).

Vraag 5

[A]. De eerste gemengde middelbare scholen kwamen er in 1925, met de officiële leerplannen voor het hoger secundair meisjesonderwijs. Waar er geen geld was voor een apart meisjeslyceum, mochten meisjes zich inschrijven in het jongensatheneum. In het katholieke net bleven de scholen gescheiden tot eind jaren 1960.

Vraag 6

[C]. Er was bijvoorbeeld een apart lokaal waar de meisjes tussen twee lessen moesten wachten. De meisjes zaten vooraan in het lokaal, de jongens achteraan. De katholieke Leuvense universiteit hield jongens en meisjes het langst gescheiden.

Vraag 7

[A]. De leerplicht gold (en geldt) voor iedereen: jongens en meisjes, kinderen van arme en welgestelde ouders: voortaan móesten kinderen van 6 tot 12 jaar les krijgen.

Vraag 8

[B]. De vierde graad bereidde voor op het volwassen leven. Jongens hadden de keuze tussen drie richtingen die leidden tot een beroep, meisjes leerden alleen het huishouden doen.

Vraag 9

[B]. Pas op 1 september 1970 werden alle secundaire staatsscholen gemengd. Het klopt wel dat meisjes met een diploma klassieke humaniora geen toegangsexamen meer moesten afleggen voor de universiteit. En in het ASO waren de vakken voor jongens en meisjes voortaan inderdaad dezelfde, op handwerk en huishoudkunde na.

Vraag 10

[B]. Om echt toegang te hebben tot een beroep, moet je de bijhorende opleiding kunnen volgen. Een meisjesschool die verzorgende richtingen aanbood, kon voortaan dus geen jongen weigeren die kinderverzorger wilde worden (idem voor jongensscholen). beweging vroeg goede voorbehoedsmiddelen (en informatie daarover) en het recht op abortus voor wie ongewenst zwanger werd.